

Read the full book on: 10.1787/eag-2013-en

Kratek pregled izobraževanja 2013. Kazalniki OECD

Povzetek v slovenščini

Izobraževanje ter spretnosti in znanja sredi krize

Med letoma 2008 in 2011 so se v večini držav, ki jih zajema ta izdaja kratkega pregleda izobraževanja 2013, stopnje brezposelnosti strmo povzpele in vse od takrat ostajajo visoke. Mlade ljudi sta brezposelnost in nižja stopnja zaposlenosti zaradi svetovne recesije še posebej hudo prizadeli. V državah OECD je bil leta 2011 povprečen delež mladih, ki niso bili zaposleni ter se niso izobraževali ali usposabljali (skupina NEET), v starostni skupini 15–29 let 16 %, v skupini 25–29 let pa 20 %. V nekaterih državah so številke še veliko višje in se vsak tretji, star od 25 do 29 let, ne izobražuje in je brez zaposlitve (kazalnik C5). Ti mladi so prisiljeni plačevati zelo visoko ceno za krizo, ki je niso zakrivil in ima dolgotrajne učinke na njihove spretnosti in znanja, delovno moralo ter socialno vključevanje.

Dobra izobrazba je še vedno dragocena

Dosežena izobrazba ima velik vpliv na zaposljivost in kriza je ta vpliv le še okrepila. Leta 2011 je bilo v državah OECD brezposelnih povprečno 4,8 % posameznikov s terciarno stopnjo izobrazbe in kar 12,6 % brez srednješolske izobrazbe. Med letoma 2008 in 2011 se je razkorak med posamezniki z nizko in visoko stopnjo izobrazbe povečal: v vseh starostnih skupinah; stopnja brezposelnosti se je pri posameznikih z nizko izobrazbo povečala skoraj za 3,8 odstotne točke, za visokoizobražene pa le za 1,5 odstotne točke (kazalnik A5).

Za mlade je dobra izobrazba celo v času krize dragocena zaščita, če nimajo delovnih izkušenj. V državah OECD je bilo leta 2011 brezposelnih povprečno 18,1 % ljudi brez srednješolske izobrazbe, starih 25–34 let, v primerjavi z 8,8 %, starih 55–64 let. V starostni skupini 25–34 let s terciarno stopnjo izobrazbe je bilo brezposelnih povprečno 6,8 % v primerjavi s 4,0 % v skupini 55–64 let s podobno stopnjo izobrazbe (kazalnik A5).

Čeprav na sposobnost države, da omeji dvig brezposelnosti mladih v času krize, vplivajo številni dejavniki, je morda najpomembnejše, kako institucionalne ureditve za izobraževanje in delo olajšujejo prehod v zaposlitev. Vse države, ki imajo višji delež diplomantov poklicnih programov od povprečja (32 %), na primer Avstrija, Češka republika, Nemčija in Luksemburg, so bile sposobne zadržati povečanje stopnje brezposelnosti v tej starostni skupini pod 8 odstotnimi točkami. Nasprotno pa so se v državah, kot so Grčija, Irska in Španija, kjer ima manj kot 25 % mladih poklicno srednješolsko izobrazbo, stopnje brezposelnosti povečale za 12 odstotnih točk ali več v starostni skupini posameznikov, starih 25–34 let zgolj s srednješolsko izobrazbo (kazalnika A1 in A5).

Povezava med izobrazbo in zaslužkom je še vedno močna

Dosežena izobrazba ne učinkuje le na zaposljivost, vpliv ima tudi na dohodek iz zaposlitve. V povprečju je sorazmerni zaslužek terciarno izobraženih odraslih več kot 1,5-krat višji od zaslužka odraslih s srednješolsko izobrazbo, posamezniki brez srednješolske izobrazbe pa povprečno zaslužijo 25 % manj kot njihovi vrstniki, ki so dosegli to stopnjo izobrazbe. Kriza je še povečala te razlike v plačah. Povprečna razlika med zaslužkom iz zaposlitve med posamezniki z nizko izobrazbo in tistimi z visoko je bila leta 2008 v državah OECD povprečno 75 % in se je leta 2011 povečala na 90 % (kazalnik A6).

Razlike v plačah med posamezniki z nizko in visoko stopnjo izobrazbe se z leti še povečujejo, tako kot tudi dodatek k plači za terciarno izobrazbo. Ljudje, stari 25–34 let, brez srednješolske izobrazbe zaslužijo povprečno 80 % zneska, ki ga zaslužijo njihovi kolegi s srednješolsko izobrazbo, tisti, ki so stari 55–64 let in nimajo srednješolske izobrazbe, pa zaslužijo samo 72 % zneska, ki ga dobijo njihovi vrstniki s srednješolsko izobrazbo. Nekdo, ki je star 25–34 let, s terciarno izobrazbo zasluži povprečno 40 % več kot nekdo enake starosti, ki ima samo srednješolsko izobrazbo, človek, ki je star 55–64 let, pa zasluži 76 % več (kazalnik A6). Diploma visokošolske ustanove se na dolgi rok očitno izplača.

Druge ugotovitve

- Leta 2011 se je v starostni skupini 15–19 let v državah OECD izobraževalo povprečno 84 %, delež v skupini 20–29 let, vpisanih v izobraževanje, pa se je z 22 % v letu 2000 povečal na 28 % v letu 2011 (kazalnik C1). Posledično se je delež odraslih s terciarno izobrazbo od leta 2000 do 2011 dvignil za več kot 10 odstotnih točk. Leta 2011 je imelo v državah OECD 39 % ljudi, starih 25–34 let, terciarno stopnjo izobrazbe (kazalniki A1, A3 in A4).
- Tudi učitelje je kriza prizadela. Med letoma 2000 in 2011 so se plače učiteljev v večini držav, za katere so na voljo podatki, realno dvignile. Vendar so se v nekaterih državah plače učiteljev v času od 2009 do 2010 bodisi zmanjšale bodisi zamrzile zaradi fiskalnih omejitev, ki so bile uvedene kot odziv na gospodarsko recesijo. A plače učiteljev tudi v najboljših časih večinoma niso konkurenčne s plačami podobno izobraženih delavcev na drugih področjih (kazalnik D3).
- Večina otrok v državah OECD zdaj začenja formalno izobraževanje precej, preden dopolnejo 5 let. Osem od desetih 4-letnikov (82 %) v državah OECD je vključenih v predšolsko vzgojo, medtem ko je v Belgiji, Franciji, Islandiji, Italiji, na Norveškem, Španiji in na Švedskem izobraževanje splošno (več kot 90 %) in poteka od 3. leta starosti (kazalnik C2).
- Podatki kažejo tudi na priljubljenost šolanja v tujini, zlasti med študenti iz Azije. Leta 2011 je bilo 4,3 milijona terciarnih študentov vpisanih v programe zunaj svoje države. Avstralija, Združeno kraljestvo, Švica, Nova Zelandija in Avstrija imajo v padajočem vrstnem redu najvišji odstotek mednarodnih študentov, vpisanih na terciarni stopnji. Število tujih študentov, vpisanih v terciarno izobraževanje v državah OECD, je bilo skoraj trikrat večje od števila državljanov iz držav OECD, ki so študirali v tujini (kazalnik C4).
- Kratek pregled izobraževanja 2013 je prvi, ki obravnava povezavo med izobraževanjem in dvema družbenima pojavoma: debelostjo in kajenjem. Morda ni presenetljivo, a podatki kažejo, da je pri bolj izobraženih odraslih manjša verjetnost, da bodo debeli in kadili, kot pri tistih z nižjimi stopnjami izobrazbe (kazalnik A8).

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Education at a Glance 2013. OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2013-en